

Reutelen in de stervensfase: is profylactische behandeling zinvol?

Dit is de naam van het onderzoek dat is uitgevoerd in de periode van april 2016 t/m december 2019. Jouw hospice heeft meegedaan aan dit onderzoek. Graag vertellen we je over dit onderzoek en het resultaat ervan.

Waarom werd dit onderzoek uitgevoerd?

Ongeveer de helft van de patiënten in het hospice gaat kort voor het overlijden reutelen. Dit reutelen is een naar geluid en naasten ervaren dit vaak als verontrustend: ze zijn bang dat hun geliefde stikt en/of associëren het geluid met “verdrinken”. Wanneer reutelen ontstaat, wordt de patiënt meestal in een andere houding gelegd en worden de naasten ingelicht over het symptoom. Onderzoek heeft uitgewezen dat niet iedereen gerustgesteld wordt door een goede uitleg over reutelen. Als een patiënt ondanks houdingsverandering blijft reutelen en naasten niet gerustgesteld kunnen worden, wordt soms medicatie (scopolaminebutyl=Buscopan) gegeven. Het is echter nooit bewezen dat deze medicatie effect heeft op het reutelen. Omdat de medicatie niets doet op het al bestaande slijm, was het de vraag of de medicatie niet gestart moet worden voordat er sprake is van reutelen.

Wat hebben we gedaan?

We hebben daarom een dubbelblind, placebo-gecontroleerd onderzoek uitgevoerd in diverse hospices. Niemand op de werkplek wist welke medicatie we zouden geven (=dubbelblind): scopolaminebutyl of fysiologisch zout als placebo (= placebo-gecontroleerd). We vroegen aan patiënten direct na opname of ze mee wilden doen aan het onderzoek. Wanneer de stervensfase werd herkend en het Zorgpad Stervensfase werd gestart, werd ook gestart met de studiemedicatie. Er werd in het Zorgpad Stervensfase elke 4 uur gerapporteerd of de patiënt reutelde en of er bijwerkingen van de medicatie aanwezig waren (onrust, problemen met plassen en/of een droge mond).

Door het onderzoek op deze manier te doen kon de vraag beantwoord worden of scopolaminebutyl het vóórkomen van reutelen vermindert.

En???

Het onderzoek heeft aangetoond dat het preventief geven van scopolaminebutyl, dus vanaf het moment dat de stervensfase wordt herkend, het vóórkomen van reutelen halveert, van 27% naar 13%. Belangrijk is daarbij dat de medicatie niet meer bijwerkingen (onrust, problemen met plassen en/of droge mond) gaf.

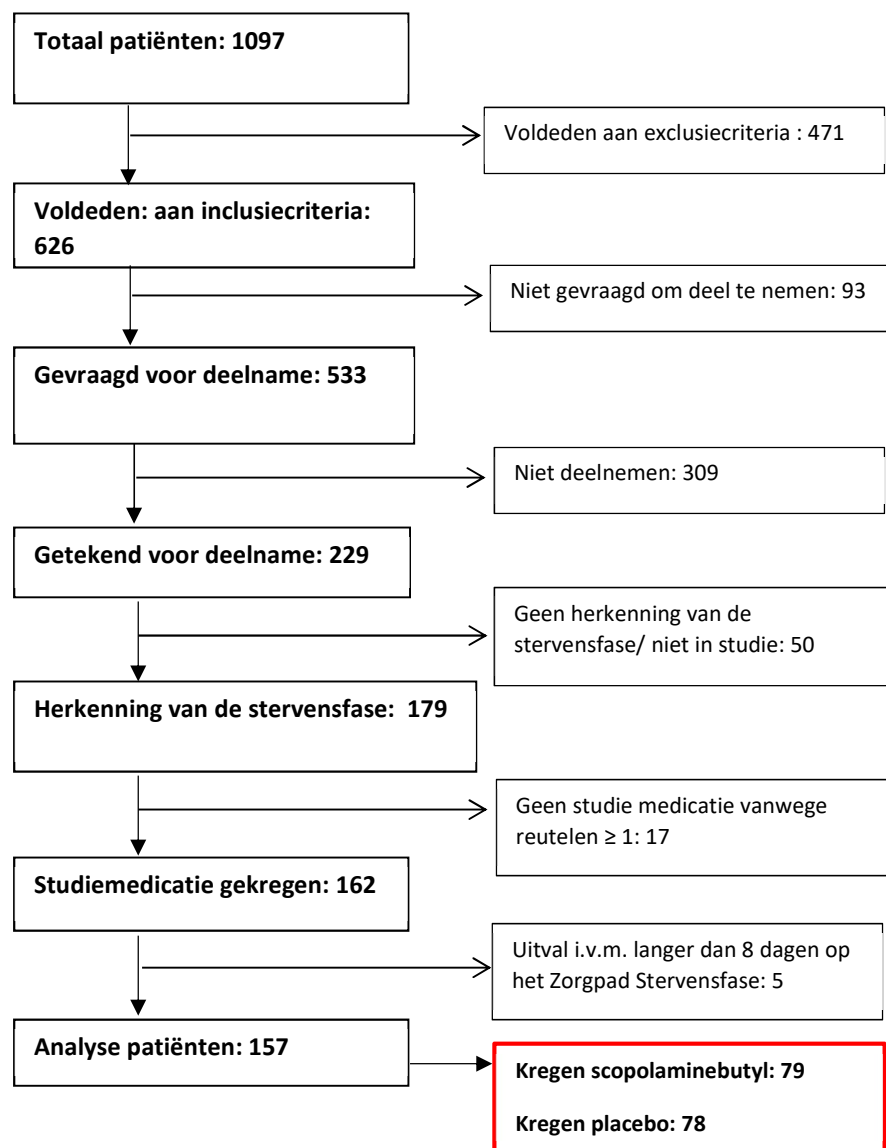
De kwaliteit van leven in de laatste drie dagen van patiënten die het echte medicijn kregen werd door de verpleging e/o verzorging hoger gescoord dan die van patiënten die een placebo kregen. We vonden ook dat patiënten die het echte medicijn kregen gemiddeld enkele uren langer leefden. Hoe dat kan weten we niet.

Waarom heeft het even geduurd voor de resultaten bekend waren?

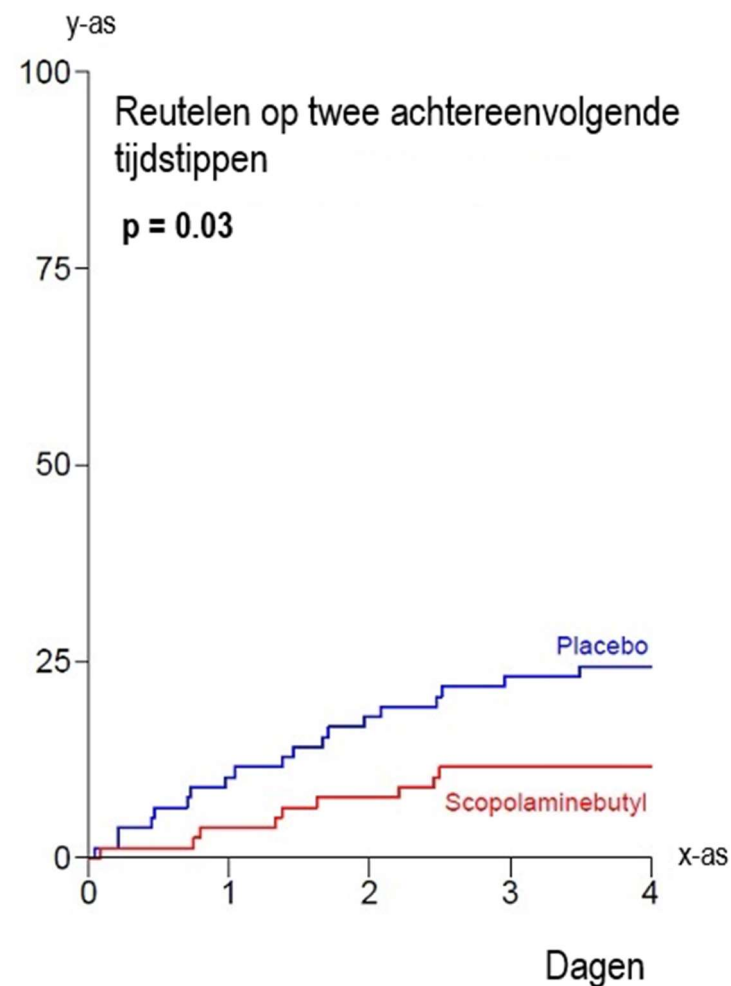
Na het afsluiten van het onderzoek eind januari 2020 heeft de rest van het jaar 2020 in het teken gestaan van de analyses en het schrijven van een wetenschappelijk artikel: pas nadat dit artikel door deskundigen was beoordeeld en in een wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd werd mochten we de resultaten met jullie delen en verder verspreiden. Dat is namelijk de wetenschappelijke toets dat we het onderzoek zorgvuldig hebben uitgevoerd en de juiste berekeningen hebben gemaakt.

Wat gaat er verder gebeuren?

We hebben met dit onderzoek laten zien dat het preventief geven van scopolaminebutyl werkt en het vóórkomen van reutelen halveert zonder dat het leidt tot bijwerkingen. We kunnen daardoor de last van reutelen voor de naasten beperken en de kwaliteit van leven van patiënten in de laatste drie dagen verbeteren. We verspreiden deze resultaten zoveel mogelijk zodat de discussie op gang komt of we deze preventieve behandeling standaard willen geven aan stervende patiënten.

Alle opgenomen patiënten in de deelnemende instellingen, redenen voor niet-deelnemen aan de studie bij opname of start stervensfase, en aantal patiënten dat heeft deelgenomen aan de studie.

Percentage patiënten (y-as) per dag (x-as) dat 2x opeenvolgend reutelde met graad ≥ 2 . Hiermee wordt het risico op reutelen weergegeven: in de placebogroep is het risico op reutelen significant hoger.